

նախու համար վերոյիշեալ կանոնը, ի միտ բերելու է հետեւեալը:

Եւ թ յիտս իմ սատանայ, զի ոչ խորհիս դու զԱստուծոյս, այլ զմարդկանս:

Աներկրայ դուով՝ որ այդ կանոնը Մշակն շնորհաւոր՝ ընդ նմին ի հաւատարմ ճշմարտութեան Ալեհին ենթադրութեանը թէ է հաւատարմութեան ընդ նմին կրնայ յառաջ բերել լեզուի խանգարումը, մեք սիրելի ընթերցողաց դատողութեանը կրնայ յանձնեմք քննել թէ որչափ սոսքէ կամ ճշմարիտ Մշակին առարկութիւնը այն մասին՝ որ իր թէ մի ազգի ճշմարտութեանը զիկը օտարազգի լեզուաց սիրող ու իրենցը պատարակող կլինին, իսկ անկրօնները ահաւանդանքս պաշտպան իրենց մայրենի լեզուին:

Մեք շատ կցանկայինք դորա օրինակները լսել Մշակէն, այն ատեն է հաւատարմութեան ընդ նմին կանգնողաց օրինակները չէինք դանդաղեր անջրկի վաստերով ապացուցանել Արարատայ յառաջակայ թերթերուն մէջ: Եւ նախ կսկսէինք Ղալարէն, ուր Մշակին յօդուածը իր թէ տպաւորութիւն ըրած է:

Ապագան, Տէր, սոյն խորհրդածութեանը առ սէր ճշմարտութեան տեղի տաք ձեր պատուական ու ազգօգուտ թերթին մէջ:

ՀԱՅԱՌԳԻ.

ՄԱԿԱՐ ԵՒ ԳԱԲՐԷԼ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆԻ

Ի 5ն ամսոյս Գեր. Մակար Ս. Արքեպիսկոպոս ի Տփլիսայ վերադարձաւ ի Ս. Էջմիածին, եւ Գեր. Գաբրիէլ Ս. Արքեպիսկոպոս Ա. Վաղեանց ի 13ն ամսոյս գնաց ի Տփլիս Առաջնորդական պաշտօնը եւս ստանձնելոյ համար:

ԽճՊԵՐՈՒՄԻ ԱՐԱՐԱԿ ԽճՊԵՐՈՒՄ.

Աստրախանայ հայազն վաճառական Ստեփաննոս Գալստեան պարոն Զանուսեանց շարժեալ յԱզգասիրական զգացմանց՝ ի 28 նախընթաց Փետրվար ամսոյ առաջի արար Հոգարարձութեան Աստրախանայ Հայոց ծխական երկսեռ Հոգեորդայրոցաց ի նպաստ Օրիորդական Գպրոցի վննսուն եւ եօթն բարբի քառասուն եւ ութ կոպէկ արծաթի՝ զստացեալ նոյաւ ի Քաղաքային Գրամատանէ Աստրախանայ վասն ծառայութեան իւրոյ ի նմին Հոգարարձութիւնն մեծաւ յարգանք յայտնեաց պարոն Զանուսեանց զգրաւոր զոհանակութիւն ի զիմաց իւրոց համադասելով զանուն նորա ի թիւս բարեգործ Անդամոց Օրիորդական Գպրոցի:

Զայսմանէ ծանուցանելով խմբագրութեան Արարատայ՝ խոնարհարար խնդրէ զնուիրագործութենէ պարոն Զանուսեանցի հրատարակել յէջս ամսագրոյդ յընդհանուր տեղեկութիւն բարենախանձ Անդամոց Հայ Ազգիս:

Հոգարարձառ Յովսէփ Ա. քհնյ. Բունիաթեանց
Սարգիս Բուրջալեանց
Սիմէոն Պապովեանց
Գրիգոր Սողոմոնեանց

Հմր. 26
է 16 Մարտի 1876 -ի.
ՅԱստրախան:

ԱՍՏՐԱԽԱՆԷՆ

ԽճՊԵՐՈՒՄԻ ԱՐԱՐԱԿ ԽճՊԵՐՈՒՄ.

Ազգասիրական արժանապով փառազ Աստրախանայ Հայազն Տէրեւոյ՝ Մկրտչի Ամրակումեան Պ. Բուրջալեանց՝ եհաս ցանկալոյ նպատակի իւրում, զի ըստ թողտուութեան նորին Գերազանցութեան Աստրախանայ նահանգապետի, դորա

ծակցութեամբ Թատրոնստեր Հայազանց՝ Տիկին Աննայի Պաօշեանց, Միքայէլի Բուրջալեանց, Մըկրտչի Լևիսանեանց, Խաչատրոյ Դադաշեանց, Յովհաննու Մարգանեանց, Յակովբայ Բուրջալեանց, Բարադամեանց, Լադուրեանց, Բախրեանց Ուզնեանց, Դուրգարեանց, Չալապեանց, Մէկիբեանց և Մելքոնեանց ի 29 Յունվարի և յ 9 Փետրվարի ներկայ ամի՝ երկիցս ներկայացոյց ի լեզուի Հայոց ի տան ձմեռային Թատրոնի յօգուտ Աստրախանայ Հայոց Հոգեւոր ծխական Դպրոցաց՝ ողբերգութիւն «Արշակ Երկրորդ», և զգոյացեալ դրամս բարձմամբ ծախուց՝ զերեք հարիւր ութսուն ռուբլի (380 ռուբլի) ընդ գրութեան իւրոյ ի 21 Փետրվարի առաջի արար Հոգաբարձութեան Դպրոցաց, յանձնելով և զմի արկղ զետեղմամբ Թատրոնական զգեստուց և պարագայից՝ արժուիւթեամբ 214 ռուբլի 16 կօպ, Հոգաբարձութիւնս ակորժ պարտաւորութիւն ինքեան համարեալ յայտնեաց ի դիմաց իւրոց զգրուոր զհօւնակութիւն Պ. Մկրտչի Բուրջալեանց և զործակցաց նորայ համալծուելով զանուն նորայ ի թիւս բարեգործ անգամաց երկուս Դպրոցաց:

Զայսմանէ ծանուցանելով Խմբագրութեան Արարատայ՝ Հոգաբարձութիւնս խնդրէ խոնարհարար, հրատարակել յընդհանուր տեղեկութիւն Հայկեան ժողովրդոց զազգասիրական զգացմանց Աստրախանայ Հայազն երիտասարդաց:

Հոգաբարձուք Յովսէփ Ա. քհնյ. Բունիաթեանց
Սարգիս Բուրջալեանց
Սիմէօն Պողոսեանց
Գրեգոր Սողոմոնեանց:

Հմբ. 26

է 16. Մարտի 1876 թ.

ՅԱստրախան:

ԱՆՈՒՆՔԱՆՈՒՄ

Խմբագրութեան Արարատ Ամսագրոյ:

Ար փութամ, թէ և ուշ, ուրախութեամբ սրտի յայտնել՝ որ արդէն հինգ ամիս է լինում՝ որ մեր Անալքալաքն ևս այլ քաղաքաց նման արժանա-

ցաւ վայելել Ազգասէր Գէորգ Աւհաբասի բարեբարութեան այն շնորհը որ Հայրենասէր Հայրն իւր եռանդուն, անձնուէր հօգացողութեամբ՝ Հայաստանայց եկեղեցւոյ երգեցողութեան անկեալ և խառնակեալ դրութիւնը վերանորոգելոյ համար այնքան աշխատութիւն և ջանք գործընդունել, որով շնորհեց մեր Ազգին և Եկեղեցւոյն իւրեան յատուկ Հայկական Չայնագրութիւն, որոշուածաբար թարածման համար ևս ամենայն կարելի միջոց ձեռք է առած հասարակաց Հայրը:

Թէ որքան անհրաժեշտ էր և ամենահարկաւոր մեր Եկեղեցւոյ համար Չայնագրութեան անարուեստը և թէ ո՞րքան գովելի էր Գէորգ Աւհաբասի այս մեծագործութիւնը, այդ արդէն հասկանալի է այն անձանց, որք խոհական և բազմակողմանի դատողութեամբ զիտեն դատել և գնահատել ամենայն բարի գործ:

Իսկ թէ ի՞նչ խորհուրդ և ի՞նչ հետեանք ունի երգեցողութիւնը մարդկային բնութեան վերայ, թէ ի՞նչպէս նրբացնում, աղնուացնում և փափկացնում է մարդկային սիրտը և ո՞րքան սուրբ և աղնիւ զգացումներ է զարթեցնում մարդու մէջ՝ կանոնաւոր երգասացութիւնը երբ լսելի է լինում՝ այն Աստուծոյ տաճարի մէջ ազգու քաղցր և զրաւիչ եղանակաւ՝ դորա վերայ աւելի խօսել աւելորդ ենք համարում մեր կողմից:

Առ այժմ մենք կամենում ենք յայտնել այն որ սկզբում՝ երբ նոր մուտ գործեց Անալքալաքում Չայնագրութեան արուեստը, երբ դեռ առաջին անգամ լսուեցաւ այն Եկեղեցւոյ և Ուսումնարանի մէջ՝ շատ օտոն և խորթ թուեցաւ հասարակութեան և ինչպէս ամենայն նոր բան՝ այդ ևս ունեցաւ իւր ատօղները և հակառակորդները: Ոմանք ասումէին, — «աս նօթան բոլորովին անպիտան բան է եղած», այլք «թէ եղանակները շատ անճոռնի և զլուելի են», եղան այնպիսիք՝ որք այնպէս էին կարծում և այնպէս հաւատացնում ժողովրդեան՝ թէ նօթան մի օտարամուտ նոր ծէս է և դորանով մեր եկեղեցւոյ քաղցր երգեցողութիւնը խաղա խանդավառելու և կորսնակելու է բայց այդպիսի թիւր կարծիքներ և դատողութիւնները երկար չըտեսցին: